

Dz. U. 2002 Nr 166 poz. 1361**U S T A W A**

z dnia 12 września 2002 r.

**o portowych urządzeniach do odbioru odpadów
oraz pozostałości ładunkowych ze statków¹⁾**

**Opracowano na
podstawie t.j. Dz.
U. z 2020 r. poz.
1344.**

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa zasady postępowania z odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków w portach i przystaniach morskich, a w szczególności ustala:

- 1) obowiązki podmiotów zarządzających portami i przystaniami morskimi w zakresie zapewnienia dostępu do portowych urządzeń do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków;
- 2) zasady sporządzania i zatwierdzania planów gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków;
- 3) zasady sprawowania nadzoru przez organy administracji morskiej nad przestrzeganiem przepisów ustawy;
- 4) zasady ustalania opłat z tytułu kosztów utrzymania i eksploatacji portowych urządzeń do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) dyrektywy 95/21/WE z dnia 19 czerwca 1995 r. dotyczącej przestrzegania, w odniesieniu do żeglugi morskiej korzystającej ze wspólnotowych portów oraz żeglugi morskiej po wodach znajdujących się pod jurysdykcją państw członkowskich, międzynarodowych norm bezpieczeństwa statków i zapobiegania zanieczyszczeniom oraz pokładowych warunków życia i pracy (kontrola państwa portu) (Dz. Urz. WE L 157 z 07.07.1995),
 - 2) dyrektywy 2000/59/WE z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku (Dz. Urz. WE L 332 z 28.12.2000).
- Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie – z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej – dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej – wydanie specjalne.

Art. 2. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, do jednostek pływających Marynarki Wojennej, Straży Granicznej i Policji oraz do statków pełniących specjalną służbę państwową.

2. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, kierując się względami ochrony środowiska morskiego, poddać wszystkim lub niektórym przepisom ustawy jednostki pływające i statki wymienione w ust. 1.

3. W zakresie nieuregulowanym ustawą do portowych urzędów do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków stosuje się przepisy *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* (Dz. U. z 2001 r. poz. 628 oraz z 2002 r. poz. 365 i 984)²⁾ oraz ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219).

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) IMO – oznacza to Międzynarodową Organizację Morską;
- 2) Konwencji Helsińskiej 1992 r. – oznacza to Konwencję o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzoną w Helsinkach dnia 9 kwietnia 1992 r. (Dz. U. z 2000 r. poz. 346);
- 3) Konwencji MARPOL – oznacza to Międzynarodową konwencję o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki, 1973 r., sporządzoną w Londynie dnia 2 listopada 1973 r., zmienioną Protokołem uzupełniającym sporządzonym w Londynie dnia 17 lutego 1978 r. (Dz. U. z 1987 r. poz. 101 i 102, z 2016 r. poz. 1979, z 2017 r. poz. 1449 oraz z 2018 r. poz. 1714 i 1970) oraz Protokołem uzupełniającym sporządzonym w Londynie dnia 26 września 1997 r. (Dz. U. z 2005 r. poz. 1679);
- 4) odpadach ze statków – oznacza to wszelkie zanieczyszczenia powstałe w czasie eksploatacji statku, wymienione w Załącznikach I, IV, V i VI Konwencji MARPOL, oraz odpady związane z ładunkiem, niebędące pozostałościami ładunkowymi, wymienione w wytycznych do wdrażania Załącznika V Konwencji MARPOL – do momentu przekazania ich do portowych urzędów odbiorczych;
- 5) pozostałościach ładunkowych – oznacza to pozostałości jakiegokolwiek ładunku na pokładzie, w ładowniach lub zbiornikach statku, które pozostają po

²⁾ Obecnie ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797 i 875), na podstawie art. 203 wymienionej ustawy, która weszła w życie z dniem 23 stycznia 2013 r.

zakończeniu operacji przeładunkowych i czyszczenia, jak również nadwyżki ładunku i rozlewy substancji ciekłych powstałe podczas operacji przeładunkowych;

- 6) podmiocie zarządzającym portem lub przystanią morską – oznacza to podmioty utworzone na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 998 i 1086);
- 7) innych podmiotach zarządzających terenami znajdującymi się w granicach portów lub przystani morskich – oznacza to podmioty inne niż wymienione w pkt 6, posiadające nabrzeża, z których korzystają statki, i prowadzące przeładunki, w tym: stocznie, bazy promowe i bazy przeładunkowe;
- 8) planie gospodarowania odpadami ze statków oraz pozostałościami ładunkowymi – oznacza to plan opracowany w tym zakresie przez podmiot zarządzający portem lub przystanią morską i zatwierdzony zgodnie z przepisami ustawy;
- 9) portowych urządzeniach odbiorczych – oznacza to wszelkie urządzenia stałe, ruchome i pływające, przeznaczone do odbioru i gospodarowania odpadami ze statków oraz pozostałościami ładunkowymi;
- 10) statkach – oznacza to statki w rozumieniu art. 2 § 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz. U. z 2018 r. poz. 2175);
- 11) odpowiedniej przepustowości portowych urządzeń odbiorczych – oznacza, że urządzenia te zapewniają odbiór wszystkich rodzajów i ilości odpadów ze statków korzystających z portu lub przystani morskiej;
- 12) portach lub przystaniach morskich – oznacza to porty lub przystanie morskie w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich.

Art. 4. 1. Przepisy ustawy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, stosuje się do:

- 1) statków korzystających z portów lub przystani morskich;
- 2) podmiotów zarządzających portami lub przystaniamiorskimi;
- 3) innych podmiotów zarządzających terenami znajdującymi się w granicach portów lub przystani morskich.

2. Obowiązki statków w zakresie zdawania przez nie odpadów ze statków i pozostałości ładunkowych do portowych urządzeń odbiorczych oraz zasady udzielania im zwolnień z tych obowiązków określa art. 10 ustawy z dnia 16 marca

1995 r. o zapobieganiu zanieczyszczaniu morza przez statki (Dz. U. z 2017 r. poz. 2000, z 2019 r. poz. 2303 oraz z 2020 r. poz. 284).

3. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej może wyłączyć, w drodze rozporządzenia, stosowanie przepisów ustawy w stosunku do:

- 1) innych podmiotów zarządzających terenami znajdującymi się w granicach portów lub przystani morskich posiadających nabrzeża, z których korzystają statki o ustalonym harmonogramie podróży z częstymi i regularnymi zawinięciami do tych nabrzeży;
- 2) podmiotów zarządzających stoczniami i bazami przeładunkowymi.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, minister właściwy do spraw gospodarki morskiej określi zakres i tryb stosowanego wyłączenia, mając na względzie rodzaj prowadzonej działalności.

Rozdział 2

Portowe urządzenia do odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków

Art. 5. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską jest obowiązany do zapewnienia statkom korzystającym z portu lub przystani morskiej dostępu na jego terenie do portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków oraz pozostałości ładunkowych w sposób i w zakresie określonym przepisami ustawy.

2. Portowe urządzenia odbiorcze powinny posiadać odpowiednią przepustowość, a ich eksploatacja powinna być prowadzona w taki sposób, aby nie powodowało to nieuzasadnionych opóźnień w ruchu statków.

Art. 6. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską zapewnia, przez portowe urządzenia odbiorcze, odbiór niżej wymienionych odpadów ze statków:

- 1) odpadów olejowych i ich mieszanin – wymienionych w Załączniku I Konwencji MARPOL;
- 2) ścieków – wymienionych w Załączniku IV Konwencji MARPOL;
- 3) odpadów powstających na statku – wymienionych w Załączniku V Konwencji MARPOL z uwzględnieniem Wytycznych do wdrożenia tego Załącznika, obejmujących odpady związane z ładunkiem, inne niż pozostałości ładunkowe;
- 4) pozostałości z oczyszczania spalin, zgodnie z Załącznikiem VI Konwencji MARPOL.

2. Odbiorca ładunku jest obowiązany do zapewnienia odbioru pozostałości ładunkowych.

3. Podmiot dokonujący naprawy, wymiany, montażu lub demontażu znajdujących się na statku urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane określone w Załączniku I do rozporządzenia WE nr 2037/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 czerwca 2000 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz. Urz. WE L 244 z 29.09.2000; str. 1³⁾) jest obowiązany do zapewnienia odbioru odpadów powstających w trakcie swojej działalności.

Art. 7. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską ma obowiązek sporządzania okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych.

2. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, mając na względzie potrzebę monitorowania eksploatacji portowych urządzeń odbiorczych, określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb sporządzania raportów, o których mowa w ust. 1, oraz tryb ich opiniowania przez dyrektora właściwego urzędu morskiego.

Art. 8. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską jest obowiązany do przekazywania armatorom, kapitanom statków lub agentom reprezentującym armatora informacji o trybie i sposobie odbioru odpadów ze statków oraz znaczeniu dla ochrony środowiska morskiego właściwego odbioru odpadów i pozostałości ładunkowych ze statków, zwanych dalej „informacjami”.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, powinny być aktualne i dostępne w każdym czasie, w tym dostępne i aktualizowane na stronie internetowej podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską.

3. Zakres i sposób podawania informacji o trybie i sposobie odbioru odpadów ze statków powinien obejmować w szczególności:

- 1) lokalizację portowych urządzeń odbiorczych na planie lub mapie, o ile to możliwe;
- 2) rodzaje odpadów ze statków przyjmowanych do portowych urządzeń odbiorczych;

³⁾ Dane dotyczące ogłoszenia niniejszego aktu dotyczą jego ogłoszenia w polskim wydaniu specjalnym Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.

- 3) wykaz odbiorców odpadów, oferowanych przez nich usług oraz dane umożliwiające kontakt z tymi odbiorcami;
- 4) procedury odbioru;
- 5) system opłat;
- 6) procedury informowania o niewystarczającej przepustowości portowych urządzeń odbiorczych.

4. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską może do zakresu informacji, o którym mowa w ust. 3, dołączyć informacje dotyczące odbiorców odpadów świadczących usługi związane z odbiorem pozostałości ładunkowych.

5. W sytuacji kiedy podmiot zarządzający portem lub przystanią morską nie jest w stanie przyjąć do portowych urządzeń odbiorczych określonych rodzajów i ilości odpadów ze statków, ma on obowiązek poinformowania o tym fakcie kapitana statku lub agenta reprezentującego armatora niezwłocznie po otrzymaniu powiadomienia ze statku o zamiarze przekazania odpadów ze statków.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, podmiot zarządzający portem lub przystanią morską jest obowiązany do wydania statkowi odpowiedniego potwierdzenia tego faktu i wskazania najbliższego portu lub przystani morskiej gotowej do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych.

Art. 8a. Jeżeli podmiot zarządzający portem lub przystanią morską posiada informacje o braku dostępnych odpowiednich urządzeń do odbioru odpadów ze statków w następnym porcie zawinięcia statku, jest obowiązany do przekazania tych informacji kapitanowi statku.

Art. 8b. W przypadku stwierdzenia przez kapitana statku zawijającego do portu lub przystani morskiej niewłaściwego funkcjonowania portowych urządzeń odbiorczych lub niepoinformowania przez podmiot zarządzający portem lub przystanią morską o tym fakcie kapitan statku kapitan ma prawo zgłosić nieprawidłowości do dyrektora właściwego urzędu morskiego.

Rozdział 3

Plany gospodarowania odpadami ze statków

Art. 9. 1. Podmiot zarządzający portem lub przystanią morską, z zastrzeżeniem ust. 2, jest obowiązany do opracowania planu gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków.

2. Inne podmioty zarządzające terenami znajdującymi się w granicach portów lub przystani morskich są obowiązane do przestrzegania planu, o którym mowa w ust. 1.

2a. Plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków podlega, przed jego zatwierdzeniem, konsultacjom z użytkownikami portu.

3. Plany gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków podlegają zatwierdzeniu, w trybie decyzji administracyjnej wydanej przez:

- 1) marszałka województwa – dla portów o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, po jej uprzednim uzgodnieniu, w trybie decyzji administracyjnej, z dyrektorem właściwego urzędu morskiego;
- 2) starostę – dla innych portów i przystani morskich, po jej uprzednim uzgodnieniu, w trybie decyzji administracyjnej, z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

4. Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, kierując się potrzebą ujednolicenia procedur związanych z zatwierdzaniem portowych planów gospodarowania odpadami, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres portowych planów gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków;
- 2) zakres i wzór wniosku w sprawie zatwierdzania tych planów oraz tryb ich składania i zatwierdzania;
- 3) warunki, jakie powinny spełniać plany, programy i inne opracowania dotyczące gospodarowania odpadami ze statków oraz pozostałościami ładunkowymi, sporządzone przed dniem wejścia w życie ustawy, aby mogły być uznane jako spełniające wymagania jej przepisów.

Rozdział 4

Oplaty związane z gospodarowaniem odpadami ze statków i pozostałościami ładunkowymi ze statków

Art. 10. 1. Statki wnoszą opłatę za odbiór odpadów ze statków, zwaną dalej „opłatą”. Opłata może być pobierana wraz z opłatami portowymi, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich, pod warunkiem zapewnienia możliwości odróżnienia jej od tych opłat.

2. Opłata jest pokrywana przez statek bez względu na to, czy korzysta on, czy nie korzysta z portowych urządzeń odbiorczych.

3. Opłata obejmuje następujące kategorie odpadów ze statków:

- 1) odpady olejów i ich mieszanin z wodą z przestrzeni maszynowej, takie jak wody zęzowe, szlamy i zużyte oleje przepracowane – wymienione w Załączniku I Konwencji MARPOL;
- 2) odpady powstające na statku – wymienione w Załączniku V Konwencji MARPOL, włączając w to odpady związane z ładunkiem, inne niż pozostałości ładunkowe, zgodnie z Wytycznymi do wdrożenia przepisów Załącznika V;
- 3) ścieki – wymienione w Załączniku IV Konwencji MARPOL.

4. Odbiór dodatkowych ilości odpadów ze statków nieobjętych opłatą, o której mowa w ust. 1, następuje za opłatą dodatkową.

5. Odbiór odpadów ze statków w czasie i w warunkach innych niż ustalone przez zarządzającego portem lub przystanią morską w przepisach portowych następuje za opłatą specjalną.

6. Wysokość opłat, o których mowa w ust. 4 i 5, ustala zarządzający portem lub przystanią morską.

7. Opłaty, o których mowa w ust. 1, 4 i 5, są wnoszone przez statek na rzecz podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską.

Art. 11. 1. Koszty odbioru i gospodarowania pozostałościami ładunkowymi pokrywa odbiorca ładunku.

2. Tryb i wysokość opłat za odbiór pozostałości ładunkowych ze statków jest ustalany w umowie zawartej między odbiorcą ładunku a odbiorcą odpadów świadczącym tę usługę.

Rozdział 5

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy

Art. 12. 1. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki morskiej za pośrednictwem dyrektorów właściwych urzędów morskich.

2. Inne organy administracji publicznej sprawują nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy w zakresie i trybie określonym odrębnymi przepisami.

Rozdział 5a

Przepisy karne

Art. 12a. 1. Kto, zarządzając portem lub przystanią morską:

- 1) nie zapewnia statkom korzystającym z portu lub przystani morskiej dostępu do znajdujących się na jego terenie portowych urządzeń do odbioru odpadów ze statków oraz pozostałości ładunkowych w sposób i w zakresie określonym przepisami ustawy,
- 2) nie zapewnia odbioru przez portowe urządzenia odbiorcze odpadów ze statków, wymienionych w art. 6 ust. 1,
- 3) nie sporządza okresowych raportów obejmujących dane dotyczące funkcjonowania i stopnia wykorzystania portowych urządzeń odbiorczych,
- 4) nie przekazuje armatorom, kapitanom statków lub agentom reprezentującym armatora informacji o trybie i sposobie odbioru odpadów ze statków,
- 5) nie informuje kapitana statku lub agenta reprezentującego armatora o braku możliwości przyjęcia do portowych urządzeń odbiorczych określonych rodzajów i ilości odpadów ze statków,
- 6) nie wydaje statkowi potwierdzenia faktu braku możliwości przyjęcia do portowych urządzeń odbiorczych określonych rodzajów i ilości odpadów ze statków i nie wskazuje najbliższego portu lub przystani morskiej gotowej do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych,
- 7) nie opracowuje planu gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków

– podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 13–15. (pominięte)⁴⁾

⁴⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o portowych urządzeniach do odbioru odpadów oraz pozostałości ładunkowych ze statków (Dz. U. poz. 1344).

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 16.⁶⁾ Przepis art. 6 ust. 1 pkt 2 stosuje się po upływie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie Załącznika IV Konwencji MARPOL.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.